

Günah dağ gibi olsa da Allah'ın rahmeti ondan büyüktür

Büyük müfessir Fahreddin Râzî Hazretleri, bu ayet-i kerimede Allah'ın rahmet ve mağfiretinin büyüklüğünü gösteren birçok ince işaret bulunduğunu söylemiş ve şunları zikretmiştir.

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ؟
إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمًّا؟ يَعْلَمُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

De ki: “Ey haddi aşarak nefislerine karşı israf etmiş olan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümid kesmeyin. Çünkü Allah, bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir.” (Zümer, 53)

- 1)** Allah Teâlâ günahkârı “kulum” diye adlandırmıştır. Kulluk ise, kişinin ihtiyaç içinde olduğunu, zillete düştüğünü anlatır. Rahim ve Kerîm'e uygun düşen ise, miskin ve muhtaç kuluna, hayır ve rahmetini bol bol vermesidir.
- 2)** Allah Teâlâ, mütekellim ya'sı ile onları kendisine nisbet ederek, “Ey kendi aleyhlerine olarak israf eden kullarım ” buyurmuştur. Allah'a nisbet edilme şeref ve bahtiyarlığı, ilahî azabtan emin olmayı ifade eder.
- 3)** Cenâb-ı Hakk, “Kendi aleyhlerine olarak israf edenler...” buyurmuştur. Bu, “O günahların zararı bana değil onlardır. Dolayısıyla, günahlardan ötürü zararın onlara yönelik olması onlara yeter. Öyleyse, bu kullara, ayrıca bir zararın verilmesine gerek yok” demektir.
- 4)** Allah Teâlâ, “Allah'ın rahmetinden ümid kesmeyin” buyurarak, kullarını, ümitsizliğe düşmekten nehyetmiştir. Binâenaleyh bu, adetâ bir ümid ve keremi (ikramı) bekleme hususunda bir emir olur. Ümidi ve keremi beklemeyi emrettiğinde Kerîm'e uygun düşen ancak keremdir.
- 5)** Allah Teâlâ önce, “Ey kullarım...” demiştir. Binâenaleyh buna uygun olan O'nun, “Rahmetimden ümid kesmeyiniz” demesi idi. Ama o, böyle değil de “Allah'ın rahmetinden ümid kesmeyiniz” buyurmuştur. Çünkü bizim “Allah” dememiz, Allah'ın en büyük ve yüce ismidir. Dolayısıyla, böylesi yüce bir isme nisbet (izafe) edilen rahmetin de rahmet ve lütuf çeşidlerinin en büyüğü olması gerekir. Ayette **“Benim rahmetimden”** değil, **“Allah'ın rahmetinden”** buyurulmuştur. Çünkü **Allah** ismi en büyük isimdir ve bu isme nispet edilen rahmet de rahmetlerin en büyüğüdür.

6) Cenâb-ı Hak, “Allah’ın rahmetinden ümid kesmeyiniz” buyurunca, gerekli olan, bunun peşisıra, “Çünkü O, bütün günahları bağışlar” demesi idi. Ama O, böyle değil de “Allah” ismini tekrarlayarak, en büyük te’kidi ifâde eden inne edatını eklemiştir. Bütün bunlar, Rahman’ın vaadindeki mükemmelliğe delâlet eder. **“Allah bütün günahları bağışlar”** buyurulmuş ve **“Allah”** ismi tekrar edilerek söz kuvvetlendirilmiştir.

7) Eğer Cenâb-ı Hak, “O, günahları bağışlar” demiş olsaydı, maksad yine anlatılmış olurdu. Ama O, buna te’kid ifade eden, “cemî’an” lafzını da eklemiştir. Bu da rahmeti te’kid eden bir diğer husustur. **“bütün günahları”** ifadesi kullanılmıştır. Bu da mağfiretin kapsamının genişliğini gösterir.

8) Allah Teâlâ kendisini **“الغُفُور - Gafûr”** ismiyle tavsif etmiştir. Bu isim, mağfiretin en ileri derecesini ifade eder ve bağışlamanın çokluğunu ve sürekliliğini gösterir. Arapçada **Gâfir**, “günahı bağışlayan”; **Gaffâr**, “günah ne kadar tekrar edilirse edilsin tekrar tekrar affeden”; **Gafûr** ise “birçok günahı birçok defa affeden ve mağfireti çok geniş olan” demektir. Dolayısıyla yalnızca bir çeşit günahı bağışlayana “Gafûr” denilemez. Bu isimle anlatılan mana, günahların sadece affedilmesi değil; adeta örtülmesi ve silinmesidir. Öyle ki o günahlar, Kirâmen Kâtibîn meleklerinin hafızasından, amel defterlerinden ve o günaha tanıklık eden herkesin bilgisinden gizlenmiş gibi olur. Hatta kulun kendi bilincinden dahi silinip gider. Allah’ın **العفو (Afûv)** ismi, suçluyu cezalandırmayıp affetmeyi ifade ederken; **الغفور (Gafûr)** ismi ise hatayı tamamen örtüp kulun yüzüne vurmamak ve onu mahcup etmemek anlamını taşır. Böylece Allah’ın mağfiretinin ne kadar geniş ve kuşatıcı olduğu ortaya çıkar.

9) Cenâb-ı Allah, Kendisini “Rahîm” diye tavsif etmiştir. Rahmet ise, mağfirete ilave bir mana ifade eder. Dolayısıyla, “O, gafurdur” ayeti, ilahî cezayı gerektiren suç ve günahları sileceğine; “rahîmdir” ifadesi de rahmeti ve mükâfatı gerektiren şeyleri var edeceğine ve vereceğine bir işarettir. Bu isim, günahları bağışladıktan sonra kuluna rahmet ve ihsan edeceğini gösterir.

10)) Cenâb-ı Hak ayetin sonunda “Şüphesiz O, Gafûr ve Rahîm olanın ta kendisidir” buyurmuştur. Bu ifade Arapçada hasr manası taşır; yani gerçek bağışlayan ve merhamet eden yalnız O’dur. Ondan başka bu derecede mağfiret ve rahmet sahibi yoktur. Binâenaleyh işte bu on husus, ayette mevcuttur ve her biri de Allah’ın rahmet ve mağfiretinin mükemmelliğini göstermektedir.

Bütün bu incelikler, **Fahreddin Râzî Hazretleri’ne göre**, bu ayetin Allah’ın rahmet ve mağfiretinin ne kadar geniş ve mükemmel olduğunu gösterdiğini ortaya koymaktadır.